

Downloaded via the EU tax law app / web

Preliminär utgåva

DOMSTOLENS DOM (åttonde avdelningen)

den 5 december 2019 (*)

”Begäran om förhandsavgörande – Social trygghet för migrerande arbetstagare – Förordning (EG) nr 883/2004 – Förtidspension – Villkor för beviljande – Beloppet för den pension som ska erhållas måste överstiga det lagstadgade minimibeloppet – Endast den pension som förvärvats i den berörda medlemsstaten beaktas – Den förtidspension som förvärvats i en annan medlemsstat ska inte beaktas – Särbehandling av arbetstagare som har utövat sin rätt till fri rörlighet”

I de förenade målen C-398/18 och C-428/18,

angående två beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Överdomstolen i den autonoma regionen Galicien, Spanien), av den 25 maj och den 13 juni 2018, vilka inkom till domstolen den 15 juni respektive den 28 juni 2018, i målen

Antonio Bocero Torrico (C-398/18),

Jörg Paul Konrad Fritz Bode (C-428/18)

mot

Instituto Nacional de la Seguridad Social,

Tesorería General de la Seguridad Social,

meddelar

DOMSTOLEN (åttonde avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden L. S. Rossi, samt domarna J. Malenovský och F. Biltgen (referent),

generaladvokat: G. Hogan,

justitiesekreterare: handläggaren L. Carrasco Marco,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 2 maj 2019,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Antonio Bocero Torrico och Jörg Paul Konrad Fritz Bode, genom J. A. André Veloso och A. Vázquez Conde, abogados,
- Instituto Nacional de la Seguridad Social och Tesorería General de la Seguridad Social, genom P. García Perea, R. Dívar Conde och L. Baró Pazos, letradas,
- Spaniens regering, genom L. Aguilera Ruiz, i egenskap av ombud,
- Europeiska kommissionen, genom N. Ruiz García, D. Martin och B. R. Killmann, samtliga i

egenskap av ombud,

och efter att den 11 juli 2019 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 48 FEUF och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 2004, s. 1, och rättelse i EUT L 200, 2004, s. 1, EUT L 201, 2005, s. 47).

2 Respektive begäran har framställts i två mål mellan Antonio Bocero Torrico, repsektive Jörg Paul Konrad Fritz Bode å ena sidan, och Instituto Nacional de la Seguridad Social (nationella socialförsäkringsmyndigheten, Spanien) (nedan kallat INSS) och Tesorería General de la Seguridad Social (allmänna socialförsäkringskassan, Spanien) å den andra, angående beslut om avslag på Antonio Bocero Torricos och Jörg Paul Konrad Fritz Bodes ansökan om förtidspension.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 Skäl 9 i förordning nr 883/2004 har följande lydelse:

”Domstolen har vid flera tillfällen yttrat sig om möjligheten till likabehandling av förmåner, inkomster och omständigheter. Denna princip bör uttryckligen antas och utvecklas, samtidigt som innehållet och andan i rättsliga avgöranden efterlevs.”

4 I artikel 1 x i denna förordning definieras begreppet ”förtida förmån vid ålderdom” som en förmån som utges före den ålder som normalt krävs för rätt till pension och som antingen utges även när denna ålder har uppnåtts, eller ersätts med en annan förmån vid ålderdom.

5 Enligt artikel 3.1 d i nämnda förordning ska den tillämpas på all lagstiftning om de grenar av den sociala tryggheten som bland annat rör förmåner vid ålderdom.

6 I artikel 4 i samma förordning, med rubriken ”Likabehandling”, föreskrivs följande:

”Om inte annat föreskrivs i denna förordning, skall de personer på vilka denna förordning skall tillämpas ha samma rättigheter och skyldigheter enligt en medlemsstats lagstiftning som denna medlemsstats egna medborgare.”

7 I artikel 5 i förordning nr 883/2004, med rubriken ”Likvärdiga förmåner, inkomster, omständigheter eller händelser”, föreskrivs följande:

”Om inte annat följer av denna förordning och med beaktande av de särskilda tillämpningsbestämmelserna skall följande gälla:

- a) Om enligt den behöriga medlemsstatens lagstiftning förmånerna från det sociala trygghetssystemet eller andra inkomster har vissa rättsverkningar, skall de relevanta bestämmelserna i den lagstiftningen också tillämpas på motsvarande förmåner som förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning, eller på inkomster som förvärvats i en annan medlemsstat.
- b) Om enligt den behöriga medlemsstatens lagstiftning rättsverkningar uppstår genom vissa

omständigheter eller händelser, skall den medlemsstaten beakta liknande omständigheter eller händelser som inträffar inom en annan medlemsstats territorium som om dessa hade inträffat inom det egna territoriet.”

8 I artikel 6 i förordningen, med rubriken ”Sammanläggning av perioder”, anges följande:

”Om inte annat följer av denna förordning, skall den behöriga institutionen i en medlemsstat enligt vars lagstiftning

– erhållande, bibehållande eller återfående av rätt till förmåner,

...

villkoras av att försäkrings-, anställnings- eller bosättningsperioder har fullgjorts, i nödvändig utsträckning beakta perioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat som om de vore perioder som fullgjorts enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar.”

9 Kapitel 5 i avdelning III i nämnda förordning, som innehåller bestämmelser om ålders- och efterlevandepensioner, innehåller artikel 52, med rubriken ”Beviljande av förmåner”, där det föreskrivs följande i punkt 1:

”Den behöriga institutionen skall beräkna det förmånsbelopp som skall utbetalas

a) enligt den lagstiftning som den tillämpar, endast om villkoren för rätt till förmåner uteslutande har uppfyllts enligt nationell lagstiftning (oberoende förmån),

b) genom att beräkna ett teoretiskt belopp och därefter ett faktiskt belopp (pro-rata beräknad förmån) enligt följande:

i) Det teoretiska förmånsbeloppet är lika med den förmån som den berörda personen skulle kunna göra anspråk på, om alla de försäkrings- och/eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i de andra medlemsstaterna hade fullgjorts enligt den lagstiftning institutionen tillämpar vid den tidpunkt då förmånen beviljas. Om förmånsbeloppet enligt denna lagstiftning inte är avhängigt av de fullgjorda periodernas längd, skall detta belopp betraktas som teoretiskt belopp.

ii) Den behöriga institutionen skall därefter fastställa den pro-rata beräknade förmånens faktiska belopp genom att på det teoretiska beloppet tillämpa kvoten mellan längden på de perioder som har fullgjorts innan försäkringsfallet inträffar enligt den lagstiftning som institutionen tillämpar och den totala längden på de perioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i alla berörda medlemsstater innan försäkringsfallet inträffar.”

10 Nämnda kapitel innehåller även artikel 58, med rubriken ”Beviljande av ett tillägg”, och har följande lydelse:

”1. En förmånstagare på vilken detta kapitel är tillämpligt får, i den medlemsstat där denne är bosatt och enligt vars lagstiftning en förmån utges till honom, inte tilldelas ett lägre förmånsbelopp än det minimibelopp som har fastställts enligt denna lagstiftning för en försäkrings- eller bosättningsperiod som motsvarar alla de försäkringsperioder som enligt detta kapitel har beaktats för utbetalningen.

2. Den behöriga institutionen i den medlemsstaten skall under hela den tid personen är bosatt inom statens territorium betala ut ett tillägg till denne motsvarande skillnaden mellan det totala förmånsbelopp som skall utbetalas enligt detta kapitel och minimibeloppet.”

Spansk rätt

11 I artikel 208.1 i Ley General de la Seguridad Social (allmän lag om socialförsäkring), vars konsoliderade lydelse godkändes genom Real Decreto Legislativo 8/2015 (kungligt lagstiftningsdekret 8/2015) av den 30 oktober 2015 (BOE nr 261 av den 31 oktober 2015), i den lydelse som var tillämplig vid tidpunkten för omständigheterna i målet (nedan kallad LGSS), föreskrivs följande:

”För att kunna beviljas förtidspension ska sökanden uppfylla följande villkor:

- a) Ha uppnått en ålder som är högst två år lägre än den ålder som är tillämplig i varje enskilt fall enligt artikel 205.1 a. I detta sammanhang ska de nedsättningskoefficienter som avses i artikel 206 inte vara tillämpliga.
- b) Styrka att en avgiftsperiod på minst 35 år har fullgjorts, varvid den proportionella del som utgörs av tillägg inte ska beaktas ...
- c) När de allmänna och särskilda villkoren för den här typen av pension är uppfyllda, måste det pensionsbelopp som ska erhållas vara högre än det minimibelopp som sökanden skulle vara berättigad till med hänsyn till dennes familjesituation då vederbörande uppnår 65 års ålder. I annat fall kan sökanden inte beviljas sådan förtidspension.”

12 I artikel 14.3 i Real Decreto 1170/2015, sobre revalorización de Pensiones del sistema de seguridad social públicas para el ejercicio 2016 (kungligt dekret 1170/2015 om uppräknings av pensioner från socialförsäkringssystemet och av andra offentliga socialförsäkringsförmåner för år 2016), av den 29 december 2015 (BOE nr 312 av den 30 december 2015), föreskrivs följande:

”Om summan av de pensionsbelopp som har tillerkänts med stöd av ett bilateralt eller multilateralt avtal om social trygghet, enligt såväl den spanska som den utländska lagstiftningen, efter att bestämmelserna i föregående punkt har tillämpats, understiger det minimibelopp för pensionen i fråga som är tillämpligt i Spanien, ska förmånstagaren – under förutsättning att han eller hon är bosatt i landet och uppfyller villkoren i de allmänna bestämmelserna – tillförsäkras skillnaden mellan summan av de spanska och utländska pensioner vederbörande tillerkänts, och detta minimibelopp.

För pensioner som tillerkänts med stöd av [Europeiska] unionens förordningar om social trygghet, ska bestämmelserna i artikel 50 i rådets förordning (EEG) nr 1408/71 av den 14 juni 1971 om tillämpningen av systemen för social trygghet när anställda, egenföretagare eller deras familjemedlemmar flyttar inom gemenskapen [i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 118/97 av den 2 december 1996 (EGT L 28, 1997, s. 1), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1992/2006 av den 18 december 2006 (EUT L 392, 2006, s. 1)] och artikel 58 i [förordning nr 883/2004] tillämpas.

...”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

13 Antonio Bocero Torrico, som är född den 15 december 1953, ansökte den 16 december 2016 hos INSS om förtidspension. Vid tidpunkten för ansökan kunde han styrka avgiftsperioder på 9 947 dagar i Spanien och 6 690 dagar i Tyskland. Den ålderspension som han har rätt till i Tyskland uppgår till 507,35 euro, och den pension som han skulle kunna göra anspråk på i Spanien såsom förtidspension uppgår till 530,15 euro.

14 Jörg Paul Konrad Fritz Bode, som är född den 4 juni 1952, ansökte den 31 maj 2015 hos INSS om förtidspension. Vid tidpunkten för ansökan kunde han styrka avgiftsperioder på 2 282 dagar i Spanien och 14 443 dagar i Tyskland. I den sistnämnda medlemsstaten uppbär han ålderspension till ett belopp om 1 185,22 euro. Enligt Jörg Paul Konrad Fritz Bode uppgår den pension som han skulle kunna göra anspråk på i Spanien såsom förtidspension till 206,60 euro. Enligt INSS beräkningar uppgår beloppet för sådan förtidspension till 99,52 euro.

15 Ansökningarna om förtidspension avslogs med motiveringen att pensionsbeloppen inte uppgick till den lägsta månatliga pension som klagandena i de nationella målen hade rätt till med hänsyn till deras familjeförhållanden när de uppnådde 65 års ålder, det vill säga 784,90 euro i Antonio Bocero Torricos fall och 782,90 euro i Jörg Paul Konrad Fritz Bodes fall. Sedan parterna begärt omprövning bekräftade INSS dessa avslagsbeslut.

16 Såväl den talan som Antonio Bocero Torrico väckte mot INSS och allmänna socialförsäkringskassan vid Juzgado de lo Social no 2 de Ourense (Arbetsdomstol nr 2 i Ourense, Spanien), som den talan som Jörg Paul Konrad Fritz Bode väckte mot båda dessa organ vid Juzgado de lo Social no 2 de A Coruña (Arbetsdomstol nr 2 i A Coruña, Spanien), ogillades. Dessa domstolar ansåg att det "pensionsbelopp som ska erhållas" i den mening som avses i artikel 208.1 c LGSS, vilket ska vara högre än den minimipension som den berörda personen har rätt till när denne uppnår 65 års ålder för att vederbörande ska kunna beviljas förtidspension, är det pensionsbelopp som Konungariket Spanien faktiskt ska betala. Nämnda domstolar såg till ändamålet med den spanska lagstiftningen, bestående i att inte behöva betala ut tillägg upp till den lagstadgade minimipensionen för personer som ännu inte har uppnått den lagstadgade pensionsåldern, genom att hålla kvar dessa personer på arbetsmarknaden.

17 Klagandena i de nationella målen överklagade domarna från ovannämnda domstolar till Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Överdomstolen i den autonoma regionen Galicien, Spanien). Den domstolen har påpekat att enligt artikel 14.3 i kungligt dekret 1170/2015 föreskriver den spanska lagstiftningen att pensionstillägg endast kan beviljas för skillnaden mellan summan av de förmåner som ska utges enligt unionslagstiftningen och minimipensionen i Spanien. Följaktligen ska hänsyn tas till den pension som Antonio Bocero Torrico och Jörg Paul Konrad Fritz Bode faktiskt erhåller i såväl Spanien som Tyskland, vilket innebär att ingen av dem kan beviljas pensionstillägg. På så sätt kommer ingen av dem att bli en belastning för det spanska socialförsäkringssystemet.

18 Den hänskjutande domstolen söker klarhet i huruvida den tolkning av uttrycket det "pensionsbelopp som ska erhållas" i artikel 208.1 c LGSS som INSS tillämpar för att fastställa huruvida en arbetstagare har rätt till förtidspension, det vill säga endast med beaktande av den faktiska pension som utbetalas av Konungariket Spanien, utgör diskriminering i strid med unionsrätten. Den hänskjutande domstolen har påpekat att det skulle kunna förhålla sig så, att en arbetstagare som har rätt till pension från minst två medlemsstater inte kan beviljas förtidspension medan en arbetstagare som har rätt till pension med samma belopp, men som endast Konungariket Spanien ska betala, skulle kunna beviljas sådan förtidspension.

19 Mot denna bakgrund beslutade Tribunal Superior de Justicia de Galicia (Överdomstolen i den autonoma regionen Galicien) att vilandeförklara målen och ställa följande tolkningsfråga, som har samma lydelse i målen C-398/18 och C-428/18, till EU-domstolen:

"Ska artikel 48 FEUF tolkas så, att den utgör hinder för en nationell bestämmelse som föreskriver som villkor för att förtidspension ska beviljas att det pensionsbelopp som ska erhållas är högre än den minimipension som personen i fråga skulle vara berättigad till enligt samma nationella lagstiftning, varvid den 'pension som ska erhållas' tolkas som den faktiska pension som enbart ska

erhållas från den behöriga medlemsstaten (i förevarande fall Konungariket Spanien), utan att den faktiska pension som personen skulle kunna erhålla på grund av en annan förmån av samma art som ska betalas av en eller flera andra medlemsstater räknas in?”

20 Domstolens ordförande beslutade den 25 juli 2018 att förena målen C-398/18 och C-428/18 med avseende på det skriftliga och det muntliga förfarandet, samt domen.

Tolkningsfrågan

21 Det ska inledningsvis påpekas att även om tolkningsfrågan uttryckligen avser artikel 48 FEUF, har den hänskjutande domstolen i skälen till besluten om hänskjutande även hänvisat till bestämmelserna i förordning nr 883/2004.

22 I detta avseende kan det konstateras att sådana förtidspensioner som de som är i fråga i det nationella målet omfattas av den förordningens tillämpningsområde. Enligt artikel 3.1 d är förordningen nämligen tillämplig på lagstiftning om förmåner vid ålderdom. Dessutom definieras begreppet ”förtida förmån vid ålderdom” i artikel 1 x i denna förordning.

23 Under dessa omständigheter ska den hänskjutande domstolens fråga prövas mot bakgrund av förordning nr 883/2004 (se, analogt, dom av den 18 januari 2007, Celozzi, C-332/05, EU:C:2007:35, punkt 14, och dom av den 18 december 2014, Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, punkt 29).

24 Den hänskjutande domstolen ska anses ha ställt frågan för att få klarhet i huruvida bestämmelserna i förordning nr 883/2004 ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som föreskriver som villkor för att förtidspension ska beviljas att det pensionsbelopp som ska erhållas är högre än den minimipension som personen i fråga skulle vara berättigad till vid den lagstadgade pensionsåldern enligt denna lagstiftning, varvid den ”pension som ska erhållas” tolkas som den faktiska pension som ska erhållas endast från den medlemsstaten, utan att inkludera pension som arbetstagaren skulle kunna erhålla i form av likvärdiga förmåner som ska betalas av en eller flera andra medlemsstater.

25 Beträffande den bestämmelse i spansk rätt som är i fråga i det nationella målet, det vill säga artikel 208.1 c LGSS, påpekar domstolen följande. Den omständigheten att denna bestämmelse uppställer som villkor för att förtidspension ska kunna beviljas att det pensionsbelopp som ska erhållas är högre än den minimipension som den berörda personen skulle ha rätt till vid den lagstadgade pensionsåldern, har inte ifrågasatts som sådan i de nationella målen.

26 Domstolen konstaterar i detta avseende att det inte finns någon bestämmelse i avdelning I i förordning nr 883/2004, som innehåller förordningens allmänna bestämmelser, eller i avdelning III, kapitel 5 i denna förordning, som innehåller de särskilda bestämmelser som är tillämpliga på bland annat ålderspensioner, som utgör hinder för ett sådant villkor.

27 I synnerhet följer det inte av artikel 58 i nämnda förordning – i vilken det föreskrivs att förmånstagaren inte får tilldelas ett lägre förmånsbelopp än det minimibelopp som har fastställts enligt lagstiftningen i den medlemsstat där denne är bosatt, och att den behöriga institutionen i den medlemsstaten i förekommande fall ska betala ut ett tillägg till förmånstagaren motsvarande skillnaden mellan det totala förmånsbelopp som ska utbetalas och minimibeloppet – att en medlemsstat är skyldig att bevilja en sökande förtidspension när det pensionsbelopp som sökanden skulle ha rätt till inte uppgår till den minimipension som vederbörande skulle erhålla vid den lagstadgade pensionsåldern.

28 Klagandena i de nationella målen har emellertid invänt mot att de behöriga institutionerna

och de spanska domstolarna, för att avgöra huruvida en person kan beviljas förtidspension, tolkar begreppet den "pension som ska erhållas" så, att det endast avser den pension som Konungariket Spanien är skyldig att betala, utan att inkludera pensioner som andra medlemsstater ska betala och som den berörda personen eventuellt har rätt till.

29 Vad inledningsvis gäller de bestämmelser i förordning nr 883/2004 som är tillämpliga i sådana fall, erinrar domstolen om att artikel 5 i denna förordning stadfäster principen om likställande. Det följer av skäl 9 i förordningen att unionslagstiftaren i den artikeln har önskat införa den princip om likabehandling av förmåner, inkomster och omständigheter som har utvecklats i rättspraxis, så att denna princip kan utvecklas med iakttagande av innehållet och andan i EU-domstolens avgöranden (dom av den 21 januari 2016, Vorarlberger Gebietskrankenkasse och Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, punkt 31).

30 Härvidlag föreskrivs det i artikel 5 a i förordning nr 883/2004 att om enligt den behöriga medlemsstatens lagstiftning förmånerna från det sociala trygghetssystemet eller andra inkomster har vissa rättsverkningar, ska de relevanta bestämmelserna i den lagstiftningen också tillämpas på motsvarande förmåner som förvärvats enligt en annan medlemsstats lagstiftning, eller på inkomster som förvärvats i en annan medlemsstat.

31 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 45 i sitt förslag till avgörande, ska denna bestämmelse anses vara tillämplig på sådana situationer som de som är i fråga i de nationella målen. "Förmånerna från det sociala trygghetssystemet", i den mening som avses i nyssnämnda bestämmelse, ska nämligen anses vara den pension som klagandena i de nationella målen har rätt till. Enligt artikel 208.1 c LGSS ger rätten till denna pension, om pensionsbeloppet överstiger minimipensionen vid den lagstadgade pensionsåldern, upphov till en rättslig verkan som består i att klagandena i de nationella målen kan beviljas förtidspension.

32 Däremot, och i motsats till vad klagandena i de nationella målen har hävdad i sina skriftliga yttranden, omfattas inte de faktiska omständigheterna i dessa mål av artikel 6 i förordning nr 883/2004. I den artikeln, med rubriken "Sammanläggning av perioder", föreskrivs nämligen att vid fastställandet av huruvida det föreligger en rätt att erhålla förmåner från det sociala trygghetssystemet ska en medlemsstat beakta försäkrings-, anställnings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt lagstiftningen i en annan medlemsstat, medan förevarande mål avser frågan huruvida de pensionsbelopp som klagandena har rätt till från andra medlemsstater ska beaktas vid fastställandet av huruvida det föreligger en rätt till förtidspension.

33 På samma sätt kan artikel 52.1 b i förordning nr 883/2004, som också åberopats av klagandena i det nationella målet, inte tillämpas för att besvara den hänskjutande domstolens fråga. Även denna bestämmelse rör nämligen sammanläggning av försäkrings- eller bosättningsperioder som har fullgjorts enligt samtliga berörda medlemsstaters lagstiftningar. Den avser inte heller förvärv av rätten till ålderspension, utan hur beloppen av de förmåner som ska utbetalas ska beräknas (se, för ett liknande resonemang, angående motsvarande bestämmelser i förordning nr 1408/71, i dess ändrade och uppdaterade lydelse enligt förordning nr 118/97, i dess lydelse enligt förordning nr 1992/2006, dom av den 3 mars 2011, Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, punkt 22 och där angiven rättspraxis).

34 Det ska därefter prövas huruvida en nationell bestämmelse som artikel 208.1 c LGSS, såsom den tolkats av behöriga institutioner och nationella domstolar, är förenlig med artikel 5 a i förordning nr 883/2004.

35 Enligt sistnämnda bestämmelse ska de behöriga myndigheterna i den berörda medlemsstaten, vid tillämpningen av en sådan nationell bestämmelse som artikel 208.1 c LGSS, inte enbart beakta de sociala trygghetsförmåner som den berörda personen har förvärvat med

stöd av denna stats lagstiftning, utan även motsvarande förmåner som har förvärvats i en annan medlemsstat.

36 Med avseende på ålderspension har domstolen redan haft tillfälle att tolka begreppet "motsvarande förmåner" i nämnda artikel 5 a så, att det avser två åldersförmåner som är jämförbara med hänsyn till det syfte som eftersträvas med förmånerna och med de bestämmelser som införde dem (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 januari 2016, Vorarlberger Gebietskrankenkasse och Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, punkterna 33 och 34).

37 Av handlingarna i målet tycks framgå att de ålderspensioner som klagandena i de nationella målen har rätt till i Tyskland i detta avseende motsvarar de pensioner som de har rätt till, såsom förtidspension, i Spanien, vilket det emellertid ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

38 Härav följer att artikel 5 a i förordning nr 883/2004 utgör hinder för att tolka begreppet "pension som ska erhållas" i artikel 208.1 c LGSS så att det endast avser den pension som ska betalas av Konungariket Spanien, utan att inkludera den pension som klagandena i de nationella målen har rätt till i Tyskland.

39 Denna slutsats styrks av prövningen av de förhållanden som är i fråga i de nationella målen mot bakgrund av principen om likabehandling, varvid den likvärdighet av förmåner, inkomster, omständigheter och händelser som avses i artikel 5 i förordningen utgör ett särskilt uttryck för denna princip (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 februari 2008, Klöppel, C-507/06, EU:C:2008:110, punkt 22).

40 I detta avseende ska det erinras om att principen om likabehandling i artikel 4 i förordning 883/2004 inte enbart förbjuder öppen diskriminering på grund av nationaliteten hos förmånstagarna av de sociala trygghetssystemen, utan även all dold diskriminering som, genom tillämpning av andra särskiljningskriterier, i praktiken leder till samma resultat (se, analogt, dom av den 22 juni 2011, Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, punkt 44 och där angiven rättspraxis).

41 Sådana nationella villkor som visserligen gäller oberoende av medborgarskapet men som väsentligen eller till största delen drabbar migrerande arbetstagare, och sådana villkor som gäller utan åtskillnad men som lättare kan uppfyllas av arbetstagare som är medborgare i landet än av migrerande arbetstagare, ska således anses vara indirekt diskriminerande. Såsom indirekt diskriminerande ska även sådana villkor anses som innebär en risk för att särskilda nackdelar uppkommer för migrerande arbetstagare (dom av den 22 juni 2011, Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

42 Den omständigheten att behöriga myndigheter vägrar beakta de pensionsförmåner som en arbetstagare som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet har rätt till i en annan medlemsstat, för att avgöra huruvida denna arbetstagare har rätt till förtidspension, kan försätta arbetstagaren i en mindre fördelaktig situation än den som en arbetstagare som har fullgjort hela sin karriär i den första medlemsstaten befinner sig i.

43 En sådan nationell lagstiftning som den som är aktuell i de nationella målen kan emellertid godtas om det mål som eftersträvas är av allmänintresse, förutsatt att lagstiftningen är ägnad att säkerställa förverkligandet av detta mål och inte går längre än vad som är nödvändigt för att uppnå målet (se för ett liknande resonemang, bland annat, dom av den 18 december 2014, Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, punkt 38).

44 I detta avseende uppgav INSS och den spanska regeringen vid förhandlingen att villkoret att pensionsbeloppet måste nå upp till den minimipension som den berörda personen har rätt till vid

den lagstadgade pensionsåldern, för att denne ska kunna beviljas förtidspension, syftar till att minska antalet personer som går i förtidspension. Genom att utesluta möjligheten att bevilja förtidspension i de fall där det belopp som den berörda personen skulle kunna göra anspråk på ger denne rätt till ett pensionstillägg, är det dessutom möjligt att undvika ytterligare kostnader för det spanska socialförsäkringssystemet.

45 Även om sådana överväganden skulle kunna utgöra mål av allmänintresse i den mening som avses i den rättspraxis som det hänvisats till i punkt 43 ovan, kan INSS och den spanska regeringens argument, i likhet med vad generaladvokaten har påpekat i punkt 49 i sitt förslag till avgörande, inte motivera att ett sådant villkor tillämpas på ett sätt som är till nackdel för de arbetstagare som har utnyttjat sin rätt till fri rörlighet.

46 Mot bakgrund av det ovan anförda ska tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artikel 5 a i förordning nr 883/2004 ska tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som föreskriver som villkor för att förtidspension ska beviljas att det pensionsbelopp som ska erhållas är högre än den minimipension som personen i fråga skulle vara berättigad till vid den lagstadgade pensionsåldern enligt denna lagstiftning, varvid den ”pension som ska erhållas” tolkas som den faktiska pension som ska erhållas endast från den medlemsstaten, utan att inkludera pension som arbetstagaren skulle kunna erhålla i form av likvärdiga förmåner som ska betalas av en eller flera andra medlemsstater.

Rättegångskostnader

47 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (åttonde avdelningen) följande:

Artikel 5 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen, ska tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som föreskriver som villkor för att förtidspension ska beviljas att det pensionsbelopp som ska erhållas är högre än den minimipension som personen i fråga skulle vara berättigad till vid den lagstadgade pensionsåldern enligt denna lagstiftning, varvid den ”pension som ska erhållas” tolkas som den faktiska pension som ska erhållas endast från den medlemsstaten, utan att inkludera den pension som arbetstagaren skulle kunna erhålla i form av likvärdiga förmåner som ska betalas av en eller flera andra medlemsstater.

Underskrifter

* Rättegångsspråk: spanska.